

DẠY KỸ NĂNG THỰC HÀNH CHO SINH VIÊN NĂM THỨ NHẤT THEO CHUYÊN ĐỀ

Trần Thị Thanh

**Tổ thực hành tiếng 1-Khoa NN và VH Anh-Mỹ
Trường ĐHNN - ĐHQG Hà Nội**

I. Phần giới thiệu

Trong quá trình dạy và học ngoại ngữ, đổi mới phương pháp mang tính tất yếu nhằm đáp ứng nhu cầu của xã hội về kinh tế chính trị và giáo dục. Đó cũng là sự thay đổi trong lý thuyết về ngôn ngữ và những quan điểm mới về bối cảnh xã hội, kinh tế, chính trị và giáo dục. Đây là kết quả của những kinh nghiệm nhận thức và quan điểm của những giáo viên ngoại ngữ xuất phát từ việc thất bại hoặc không thoả mãn với những phương pháp và cách tiến hành trước đây.

Hơn một thập kỷ qua, cùng với sự ra đời của các phương pháp dạy ngoại ngữ mới, như phương pháp chức năng, khái niệm trên cơ sở mục đích giao tiếp theo quan điểm lấy người học làm trung tâm. Với đường hướng dạy ngoại ngữ theo tình huống và chủ đề, trên thị trường đã xuất hiện hàng loạt các giáo trình thực hành tiếng tổng hợp và riêng biệt để phát triển các kỹ năng thực hành ngôn ngữ nói, nghe, đọc, viết.

Sau gần 10 năm thực hiện việc dạy các kỹ năng nghe, nói, đọc, viết theo những giáo trình riêng cho từng kỹ năng kết hợp với giáo trình tổng hợp (integrated) đó là bộ Cambridge, New Cambridge 1 cho sinh viên năm thứ nhất, chúng tôi nhận thấy kết quả đạt được khá tốt và có chiều hướng ngày càng tốt hơn.

II. Dạy kỹ năng theo chuyên đề là gì?

II.1. Gần đây, các nhà nghiên cứu lý luận dạy ngoại ngữ nhận ra rằng phương pháp giảng dạy thích hợp không phải là cứng nhắc, được quy định sẵn và đem áp đặt cho người dạy và người học. Phương pháp giảng dạy thực chất được xây dựng và phát triển bởi chính quá trình giảng dạy, là kết quả của sự tương tác giữa người dạy, người học và giáo trình tài liệu sử dụng. Chương trình học và các hoạt động cũng như các nhiệm vụ dạy học xảy ra trong lớp học liên tục theo thời gian (Richards, 1995, Holliday, 1994). Đó là một quá trình năng động và tìm tòi sáng tạo của cả người học lẫn người dạy được lặp lại mỗi khi giáo viên lên bục giảng.

II.2. Mục tiêu chủ yếu

Vậy việc dạy các kỹ năng thực hành tiếng theo đường hướng chuyên đề có gì thay đổi về phương pháp? Về cơ bản vẫn là phương pháp chức năng khái niệm với mục đích giao tiếp, trên quan điểm lấy người học và cả người dạy làm trung tâm để phát huy được vai trò của người dạy lẫn người học ở trong và ngoài lớp học. Chúng tôi chủ trương nhấn mạnh theo chuyên đề nhằm hai mục đích:

- Tạo điều kiện cho người học tiếp xúc nhiều lần với các cấu trúc ngôn ngữ, mẫu câu, cách diễn đạt ở các tình huống ngôn ngữ khác nhau. Giúp học sinh làm giàu kho từ vựng phong phú, có thể thống và sử dụng thành thạo thông qua việc thu nhận từ nghe và đọc để tái tạo trong nói và viết.

- Nâng cao vai trò tự học, biến quá trình đào tạo thành quá trình tự đào tạo trên cơ sở hướng dẫn của giáo viên theo từng chủ đề cho từng thời gian quy định. Đây là một phương pháp học mới ở đại học. Thực chất của việc dạy kỹ năng thực hành tiếng theo đường hướng chủ đề là sự kết hợp phát triển cả bốn kỹ năng ở phạm vi rộng hơn chứ không chỉ ở phạm vi trong một giờ dạy nghe, dạy nói, dạy đọc hoặc dạy viết.

III. Những điểm mạnh

III.1. Tăng cường sự hỗ trợ giữa các kỹ năng thực hành:

Chúng tôi nhận thấy phát triển kỹ năng trên cơ sở chuyên đề có những điểm mạnh sau:

- Sau một học kỳ quen dần với học nghe, học nói, học đọc và học viết, học sinh đã có kỹ năng nhất định. Đây là thời điểm thích hợp để các kỹ năng hỗ trợ cho nhau. Nghe và đọc để tiếp thu thông tin, cấu trúc, cách diễn đạt, các phát âm, cách sử dụng ngữ điệu làm giàu vốn từ vựng để từ đó áp dụng vào quá trình luyện nói và viết. Cứ luân phiên như vậy theo chủ đề ở cả bốn kỹ năng thì kiến thức sẽ hần sâu hơn trong trí nhớ người học và sử dụng thành thạo những gì học được.

- Vốn từ vựng phong phú hơn theo chủ đề, ngữ pháp, ngữ âm, phong cách diễn đạt được củng cố.

- Các chức năng và khái niệm ngôn ngữ được thực hiện thường xuyên liên tục thông qua tình huống, chủ đề được người học sử dụng thành thạo và biến nó thành của mình.

III.2. Lựa chọn phương pháp phù hợp

Giáo viên có vai trò truyền thụ kiến thức cả về ngôn ngữ và phương pháp học ngôn ngữ đó. Giáo viên có thể quyết định nên dạy cái gì để tận dụng và khai thác được nguồn tài liệu phong phú trên thị trường, điều chỉnh cho phù hợp với trình độ, sở thích và kiến thức đã có, gây hứng thú cho người học. Bên cạnh đó vai trò tổ chức các hoạt động cho người học không kém phần quan trọng. Người dạy là người điều khiển các hoạt động cho người học; khuyến khích họ và có thẩm quyền đánh giá kết quả học tập của họ.

Như chúng ta đã biết, những kết quả nghiên cứu mới trong ngôn ngữ học ứng dụng, tâm lý học ngôn ngữ, ngôn ngữ học xã hội đã đặt ra những vấn đề mới và phức tạp đối với vấn đề dạy ngoại ngữ (Brown, 1991, Richard, 1995). Ngoài các vấn đề ngữ pháp và diễn đạt ngôn ngữ, bây giờ người ta đang tìm hiểu những đặc tính về mặt xã hội, văn hoá và ngữ dụng học, đồng thời cố gắng tìm ra một phương tiện mang tính sư phạm cho hoạt động giao tiếp trong lớp học giống như trong thực tế cuộc sống. Brown (1992) cho rằng một trong những nguyên tắc có tác động mạnh nhất của giáo học pháp ngày càng được nhiều người tuân theo trong nghề dạy ngoại ngữ là phát huy sự đầu tư mang tính chiến lược của người học vào khả năng ngôn ngữ trong tương lai của họ phương pháp dạy học phải được xây dựng sao cho có thể cho học sinh biết được những bí quyết để học ngoại ngữ thành công. Chúng ta có thể giúp học sinh học phương pháp học bằng cách giao nhiệm vụ, hướng dẫn tài liệu phù hợp và có kiểm tra đánh giá liên tục để thúc đẩy sự tiến bộ của học sinh.

Dựa trên những nguyên tắc này, với điều kiện và thời gian cho phép chúng tôi đã chuẩn bị chương trình học để đáp ứng với yêu cầu đào tạo cử nhân ngoại ngữ của trường Đại học ngoại ngữ thuộc Đại học quốc gia.

III.3. Chương trình soạn cho dạy hai kỹ năng nghe và nói như sau:

(xem phụ lục)

Sắp xếp giờ dạy: (một tuần 12 tiết)

Để dạy nói và viết có hiệu quả chúng tôi sẽ bố trí dạy nghe ngay trước đó.

Ví dụ: 5 tiết gồm 2 tiết nghe, 2 tiết nói và 1 tiết viết

5 tiết gồm 2 tiết học, 1 tiết nói và 2 tiết viết.

2 tiết nói để trình bày phần bài tập nói chuẩn bị ở nhà.

Vì quỹ thời gian hạn chế chúng tôi sẽ giao nhiệm vụ cho học sinh tự tìm tòi khai thác theo chủ đề và báo cáo. Giáo viên cho nguồn sách tham khảo và cho chủ đề và hướng dẫn cách khai thác bằng hoạt động nghe và đọc cá nhân.

Giáo viên có thể đánh giá bằng chấm điểm để khuyến khích sự tiến bộ của học sinh.

IV. Kết luận

Việc thực hiện kỹ năng thực hành tiếng theo chuyên đề đã đặt ra cho người dạy vai trò nặng nề hơn trước rất nhiều. Người dạy không chỉ giữ vai trò trung tâm trong việc tìm kiếm những phương pháp, thủ thuật dạy có hiệu quả trong lớp học mà người dạy phải nghiên cứu, tìm tòi, tham khảo nhiều giáo trình tài liệu để khai thác và áp dụng tài liệu để khai thác và áp dụng cho đối tượng dạy học của mình một cách có hiệu quả. Người dạy không chỉ có vai trò xây dựng và phát huy năng lực tự học của người học mà phải kiểm tra được quá trình này. Vai trò này chỉ có thể thực hiện được trên cơ sở hiểu biết về các phương pháp dạy ngoại ngữ về các vấn đề chủ yếu của tâm lý học ngoại ngữ và xã hội học ngôn ngữ để từ đó người dạy đưa ra những quyết định đúng đắn, có hiệu quả về các hoạt động dạy và học cả trong và ngoài lớp học.

Tài liệu tham khảo

1. Brumfit C. J & Finocchiaro Mary The functional notional approach from theory to practice. Oxford University Press 1983.
2. Brumfit C. J. & Johnson K., eds. 1979. The communicative approach to language teaching. Oxford: Oxford University Press.
3. Hubbard P., Jones H. & Thornton B., Wheeler R. A training course for tefl. Oxford University Press 1983.